

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Prosessiteollisuuden ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon uudet perusteet

Webinaari 24.4.2026

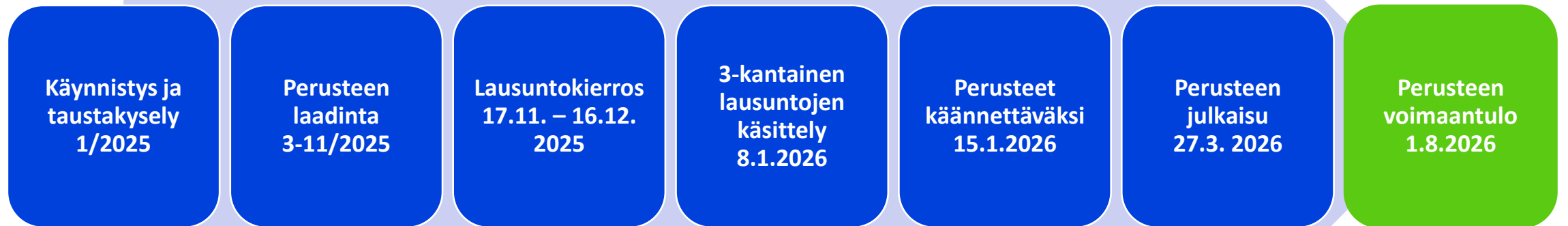
Sisältö

- Perusteiden uudistamisesta
- Uudistetut tutkinnon osat ammattitutkinnossa
- Uudistetut tutkinnon osat erikoisammattitutkinnossa
- Digivihreät tutkinnon osat
- Keskustelua perusteiden käyttöönotosta

Prosessiteollisuuden at:n ja eat:n perusteiden laadintaprosessin aikataulu

Prosessiteollisuuden
työelämätoimikunnan
kanssa

Avoimet työpajat

- 10.3.2025 klo 9-11 – tutkinnon muodostuminen
- 5.5.2025 klo 14-16 – pakolliset tutkinnon osat
- 28.8.2025 klo 13-15 – valinnaiset tutkinnon osat
- 3.11.2025 klo 13-14 – perusteluonnoksen esittely

Uudet tutkinnon perusteet voimaan 1.8.2026

- Syksyllä opintonsa aloittavat opiskelijat aloittavat tutkinnon tai tutkinnon osien suorittamisen uusien perusteiden mukaan.
- Siirtymäaika nyt voimassa oleviin perusteisiin
  - Prosessiteollisuuden ammattitutkinnon suorittamisen ennen 1.8.2026 aloittaneella opiskelijalla on oikeus suorittaa tutkinto prosessiteollisuuden ammattitutkinnon perusteiden 19.12.2017, OPH-2704-2017 mukaisesti **31.7.2028** saakka.
  - Prosessiteollisuuden erikoisammattitutkinnon suorittamisen ennen 1.8.2026 aloittaneella opiskelijalla on oikeus suorittaa tutkinto prosessiteollisuuden erikoisammattitutkinnon perusteiden 19.12.2017, OPH-2691-2017 mukaisesti **31.7.2028** saakka.

Keskeisiä muutokset aiempiin perusteisiin

- Muokattu tutkinnon osien sisältöjä ja laajuuksia
- Otettu käyttöön ammatti- ja erikoisammattitutkintojen ammattitaitovaatimusten ja arviointikriteerien uusi yhtenäinen kuvaustapa
- Lisätty tutkinnon joustavuutta ja valinnan mahdollisuuksia
  - digivihreät tutkinnon osat ja Tutke4 joustavuuselementit

Prosessiteollisuuden ammattitutkinto

- Poistettiin osaamisalat, jotta osaamisen hankkiminen ja osoittaminen olisi aiempaa työelämälähtöisempää monimuotoisessa prosessiteollisuudessa
- Uudistettiin tutkinnon osat: 22 tutkinnon osasta -> 14 tutkinnon osaa, joista 10 alakohtaisia

Prosessiteollisuuden erikoisammattitutkinto

- Uudistettiin tutkinnon osat: -> 13 tutkinnon osaa, joista 9 alakohtaisia
- Uusi tutkinnon osa ” Prosessiteollisuuden erityistä osaamista vaativissa työtehtävissä toimiminen”

Prosessiteollisuuden ammattitutkinnon tutkinnon osat

Pakolliset tutkinnon osat (105 osp)

- Kokonaisprosessin hallinta ja tuotantoprosessin ohjaus, 45 osp
- Käynnissäpito prosessiteollisuudessa, 30 osp
- Turvallinen työskentely ja toimiminen prosessiteollisuudessa, 30 osp

Valinnaiset tutkinnon osat (45 osp)

- Kehitystoiminta prosessiteollisuudessa, 15 osp
- Laadunvarmistus ja näytteenotto tuotantoprosessissa, 15 osp
- Materiaalien hallinta prosessiteollisuudessa, 15 osp
- Prosessilaitteiden mekaaninen kunnossapito, 45 osp
- Prosessilaitteiden sähkö- ja automaatiokunnossapito, 45 osp
- Prosessin erityisvaativissa olosuhteissa työskentely, 15 osp
- Tuotantoprosessin hallinta ja ohjaus, 30 osp
- Työhön opastajana toimiminen, 15 osp (Lähiesihenkilötyön ammattitutkinnosta)
- Digikyvykkyyden edistäminen työyhteisössä, 15 osp
- Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa, 15 osp
- Vihreän siirtymän edistäminen, 15 osp

Prosessiteollisuuden erikoisammattitutkinnon tutkinnon osat

Pakollinen tutkinnon osa (60 osp)

- Toiminnan kehittäminen prosessiteollisuudessa, 60 osp

Valinnaiset tutkinnon osat (120 osp)

- Logistiikan kehittäminen prosessiteollisuudessa, 45 osp
- Perehdytyksen kehittäminen prosessiteollisuudessa, 45 osp
- Prosessiteollisuuden erityistä osaamista vaativissa työtehtävissä toimiminen, 45 osp
- Prosessiteollisuuden henkilöstön osaamisen kehittäminen, 45 osp
- Prosessiteollisuuden toimintatapojen kehittäminen, 45 osp
- Prosessiteollisuuden tuotannon kehittäminen, 45 osp
- Prosessiteollisuuden turvallisuuden kehittäminen, 45 osp
- Työnopastuksen kehittäminen prosessiteollisuudessa, 45 osp
- Digitalisaation edistäminen, 30 osp
- Kehittyvien teknologioiden kokeilu, 30 osp
- Kiertotaloustoiminnan kehittäminen, 30 osp
- Kyberturvallisuuden edistäminen, 30 osp

Tutkinnon osien esitystapa muuttuu

Ammattitaitovaatimuksia on aiempaa enemmän.

Hyväksytyn suorituksen kriteerit on yhdistetty osaksi ammattitaitovaatimuksia.

Tavoitteena on

- parantaa eri alojen perusteiden tasalaatuisuutta
- nopeuttaa perusteiden uudistamista
- selkeyttää työprosessin kuvausta
- yhtenäistää arviointia pt, at ja eat
- helpottaa arviointia.

Osaamisen arviointi: Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

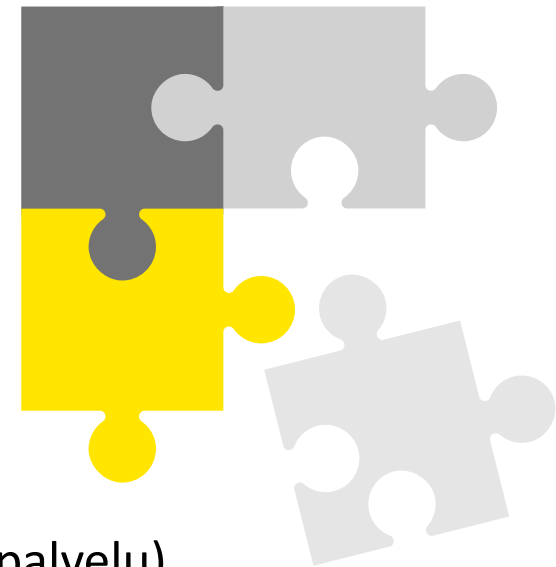

Muutokset yleiseen valinnaisuuteen

- Tutkinnon osa (**AT: perustutkinnosta**), ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta **15 – 30 osp**
  - *Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia **voimassa olevista** ammatillisen perustutkinnon, toisen ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.*
- Korkeakouluopinnot **5 – 15 osp (EAT: 5 – 30 osp)**
  - *Tutkinnon osa sisältää **tutkintoon liittyvää ammatillista osaamista tukevia** korkeakouluopintoja.*
- Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuva tutkinnon osa **15 – 30 osp**
  - *Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista **tutkintoon tai ammattialaan liittyvää osaamista**, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin muissa tutkinnon osissa.*

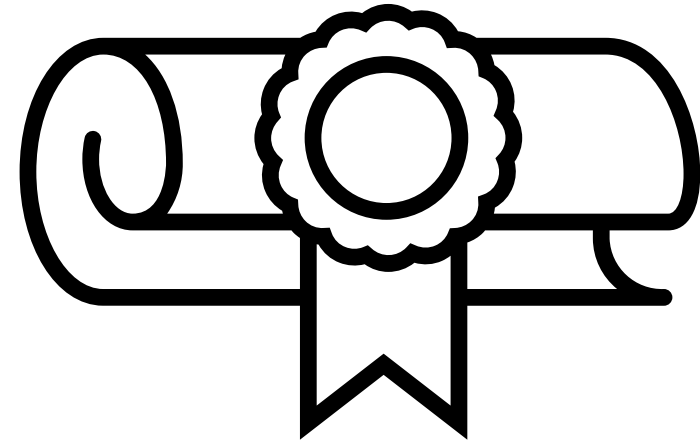
Miten laadin paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuvan tutkinnon osan?

- Laaditaan tiettyyn tutkintoon kuuluvaksi
- Vastaa paikallisen tai alueellisen työelämän tarpeeseen
- Syventää valtakunnallisissa tutkinnon perusteissa olevaa alakohtaista osaamista tai tarjoaa uutta osaamisesta ja ratkaisuja nopeisiin työelämän muutoksiin
- Soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin
- Perustuu työprosessiin tai työkokonaisuuteen
- Nimetään toimintakokonaisuuden pohjalta
- Ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arviointi määritellään vastaavasti kuin tutkinnon ammatillisissa tutkinnon osissa
- Laajuus määritellään osaamispisteinä tutkinnon muodostumisen mukaisesti
- Huomioi tutkinnon viitekehyksen tasot, AT:ssa NQF 4 ja EAT:ssa NQF 5
- Paikallisten toteuttamissuunnitelmien laadintaa [TOTSU-työkalu](https://www.totsu.fi/) (ePerusteet.fi –palvelu)

Todistusmerkinnät prosessiteollisuuden ammattitutkinnosta

- Todistuksen lisätietoihin merkitään, **missä prosessissa tutkinnon osan ammattitaito on osoitettu**
- Oleellinen tieto työelämän kannalta

Pienet osaamiskokonaisuudet

- Pienet osaamiskokonaisuudet ovat työelämän tarpeisiin vastaavia kokonaisuuksia, jotka täydentävät pidempikestoista tutkintokoulutuksen tarjontaa.
- Osaamiskokonaisuudelle voi antaa nimen, mutta siinä ei voida käyttää tutkinnon perusteissa esiintyviä tutkintonimikkeitä, osaamisaloja tai tutkintojen nimiä.
- Koulutusten kuvauksista on käytävä selkeästi ilmi suoritettavien tutkinnon osien nimet.
- Opintopolkua voidaan hyödyntää markkinoinnissa (virkailija@opintopolku.fi)
- Suorittamista koskevat samat säädökset kuin tutkinnon suorittamista (HOKS, osaamisen osoittaminen, arviointi)
- Annetaan todistus tai todistuksia suoritetuista tutkinnon osista.
- Rahoitus tutkinnon osista normaaliin tapaan
- Suoritukset olisi tärkeää kirjata **tutkinnonosatavoitteisina**, jotta ne eivät näyttäytyisi tilastoissa huonona läpäisyinä
- Uutta KOSKI-tietomallia pienten osaamiskokonaisuuksien kirjaamiseen ja seurantaan ollaan kehittämässä

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Prosessiteollisuuden ammatti- ja erikoisammattitutkinnon tutkinnon osat

Tuija Vesa ja Jyri Karina

Digivihreän siirtymän tutkinnon osat

Mitä on digivihreä kaksoisiirtymä?

Digivihreä kaksoisiirtymä tarkoittaa samanaikaista digitaalista ja ekologista muutosta, jossa pyritään hyödyntämään digiteknologioita ympäristöystävällisten ja kestävien ratkaisujen edistämiseksi. Termi yhdistää digitalisaation ja vihreän siirtymän tavoitteita ja toimenpiteitä. Digitalisaatioon kuuluu esimerkiksi tekoäly, esineiden internet ja big data. Vihreään siirtymän tavoitteet liittyvät esimerkiksi uusiutuvaan energiaan, energiatehokkuuteen ja kiertotalouteen.

Lähde: Helena Tuorila, Kilpailu- ja kuluttajavirasto

<https://www.kkv.fi/blogit/kkv-blogi/digivihrea-kaksoisiirtyma-on-osa-kuluttajien-arkea-pysyvatko-kaikki-mukana/>

Digitaalisen ja vihreän siirtymän osaamisen uudet valinnaiset tutkinnon osat

Ammattitutkinnot

- Digikyvykkyyden edistäminen työyhteisössä, 15 osaamispistettä
- Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa, 15 osaamispistettä
- Vihreän siirtymän edistäminen, 15 osaamispistettä

Erikoisammattitutkinnot

- Digitalisaation edistäminen, 30 osaamispistettä
- Kehittyvien teknologioiden kokeilu, 30 osaamispistettä
- Kiertotaloustoiminnan kehittäminen, 30 osaamispistettä
- Kyberturvallisuuden edistäminen, 30 osaamispistettä

Uusien digivihreiden tutkinnon osien keskeiset vaikutukset ja käyttöönotossa huomioitavaa

- Vahvistetaan digikyvykkyyden, kokeilukulttuurin ja vihreän siirtymän osaamista ja tuetaan digivihreän siirtymän toteutumista eri ammattialoilla.
- Edistetään kehittyvien teknologioiden ja uudenlaisten toimintatapojen laajempaa hyödyntämistä ja käyttöönottoa. Organisaatioiden digivihreän siirtymän edellyttämä osaaminen tukee yritysten kilpailukykyä ja kehitystä.
- Tutkinnon osat ns. alakohtaistetaan, eli osaamista tarkastellaan ja kehitetään alan tarpeiden mukaisesti.
- Henkilökohtaistamisessa on hyvä ottaa keskusteluun opiskelijan tarpeet ja mahdollisuudet uusien tutkinnon osien suorittamiseen.
- Koulutuksen järjestäjät varmistavat kyseisten tutkinnon osien opettajien riittävän osaamisen ja vastaavat opiskelijoiden henkilökohtaisiin koulutustarpeisiin.

Digikyvykkyyden edistäminen työyhteisössä 15 osp

- Tutkinnon osa on tarkoitettu eri alojen ammattihenkilöille, jotka omalla vastualueellaan käynnistävät ja toteuttavat osaamisen kehittämisen ja jakamisen käytäntöjä digikyvykkyyden vahvistamiseksi
- Digikyvykkyys (digitalisaatiokyvykkyys) tarkoittaa organisaation kykyä toimia tehokkaasti digitaalisessa ympäristössä.
- Työyhteisön tai yhteistyötahon digikyvykkyyttä vahvistetaan parhaiten yhteistyöllä, yhteiskehittämisellä ja osaamisen jakamisella. Työyhteisö tarkoittaa ryhmää tai tiimiä, jossa opiskelija työskentelee.
- Oma osaaminen ja työyhteisön osaaminen vahvistuvat samanaikaisesti ja tutkinnon osan suorittamisesta on molemminpuolista hyötyä.

Kuvituskuva: pixabay.com

Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa 15 osp

- Tutkinnon osa auttaa ymmärtämään tekoälyä ilmiönä ja sen eri osa-alueita sekä toimintalogiikkaa.
- Opiskelija oppii tunnistamaan tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksia omalla alalla.
- Ohjaa tekoälyn turvalliseen ja vastuulliseen käyttöön työprosessissa sekä kiinnittämään huomioita kehoitteiden muotoiluun sekä huomioimaan tekijänoikeudet sekä tietosuojaan ja –turvaan liittyviä riskejä.

Kuva luotu tekoälyllä
(Copilot)

Vihreän siirtymän edistäminen 15 osp

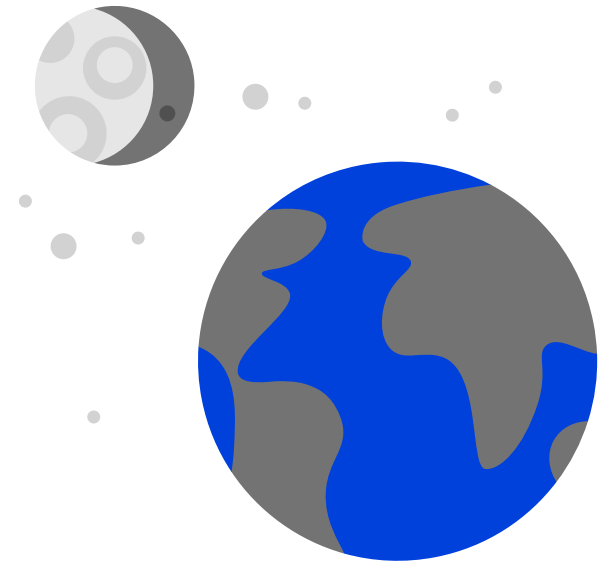
- Vihreä siirtymä on muutos kohti ekologisesti kestäväää ja hiilineutraalia taloutta, joka nojaa vähähiilisiin sekä kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin ja luonnonvarojen kestävään käyttöön.
- Opiskelija oppii miksi vihreä siirtymä on tärkeää ja miten sitä voidaan edistää toimialalla.
- Tunnistetaan alan haasteet ja mahdollisuudet ja ideoidaan toimenpiteitä vihreän siirtymän edistämiseksi ja toteutetaan näitä.
- Työtehtävät voivat kohdistua työpaikan, tuotteen tai palvelun vihreän siirtymän edistämisen toimenpiteisiin.

Kuvapankkikuva

Kiertotaloustoiminnan kehittäminen 30 osp

- Tutkinnon osa perehdyttää kiertotalouden termeihin ja miten kiertotalous tukee kestävyttä.
- Tutkinnon osassa opiskelija oppii tunnistamaan toimialansa kiertotalousratkaisuja ja suunnittelee ja käytännössä toteuttaa näitä.
- Kiertotalousratkaisujen toteuttamiseksi tehdään tarvittavaa yhteistyötä muiden kanssa.
- Kehittämistyö kohdistuu materiaalitehokkuuden ja kierrätettävyyden, jakamistalouden, tuote palveluna -konseptin kehittämiseen tai tuote-elinkaaren pidentämiseen.
- Toimenpiteitä voidaan tehdä valitun tuote- tai palvelukokonaisuuden, yrityksen liiketoiminnan tai sen määrätyn toimintaprosessin kehittämiseksi.

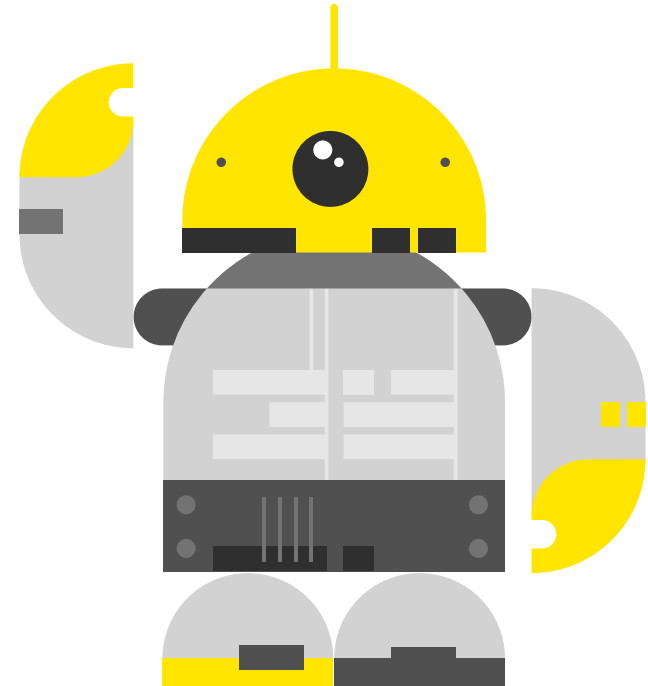
Digitalisaation edistäminen 30 osp

- Tutkinnon osan avulla eri alojen ammattilaisten on mahdollista toteuttaa digitalisaatiota edistäviä toimenpiteitä omalla vastuualueellaan.
- Tutkinnon osa on suunniteltu henkilöille, jotka johtavat tiimiä tai muuten vastaavat useamman henkilön työstä, tietystä työprosessista tai työkokonaisuudesta.
- Tavoitteena on lisätä digitalisaation hyödyntämisosaa oman vastuualueen työprosessien ja toimintatapojen kehittämisessä.
- Tutkinnon osaan kuuluu nykytilan kartoitus, kehittämisalueiden tunnistaminen ja näiden järjestelmällinen kehittäminen.
- Opiskelijan tulisi pystyä tunnistamaan haasteet, uhat ja mahdollisuudet sekä erityisesti kannustamaan (esim. tiimitasolla) digiratkaisujen monipuoliseen käyttöön ja kokeiluihin työprosessien kehittämiseksi digitalisaation avulla.

Kokeilukulttuurin edistämiseksi: Kehittyvien teknologioiden kokeilu 30 osp

- Mahdollistaa hyvin erilaisten kehittyvien teknologioiden kokeilun
- Tärkeää, että kokeiltava tai käyttöönotettava teknologia tuo lisäarvoa sille organisaatiolle, jossa ammattitaito osoitetaan
- Kehittyvä teknologia voi olla esimerkiksi digitaalinen laite, palvelu tai muu yksittäinen teknologiaratkaisu tai niiden yhdistelmä
- Kokeilukulttuurin edistäminen

Kyberturvallisuuden edistäminen 30 osp

- Tutkinnon osalla pyritään kasvattamaan kyberturvallisuusosaamista, joka ylittää perustason, mutta ei vastaa IT-alan ammattilaisen osaamista.
- Opiskelijalla tulee olla vahva osaaminen omasta työtehtävästään ja siihen liittyvistä prosesseista, jotta hän voi tarkastella niitä kyberturvallisuuden näkökulmasta.
- Tutkinnon osan sisältö painottuu työprosessien ja toimintatapojen arviointiin kyberturvallisuuden näkökulmasta, tavoitteena varmistaa digitaalisen toiminnan turvallisuus ja jatkuva kehittäminen.
- Tavoitteena on myös edistää tiimin muiden jäsenten osaamisen kehittämistä (selvittäminen, toimenpiteet ja seuraaminen).

Kuvituskuva: pixabay.com

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos!

jaana.villikka-storm@oph.fi
Ammatillinenkoulutus@oph.fi

